

TADEUSZ GAJCY

---

**Wczorajszemu**

TADEUSZ GAJCY

# *Wczorajszemu*

Ufałeś: niebo jak na strunę miękko złożysz dłoń,  
muzykę podasz ustom, utoczysz dotknięciem,  
łukiem wiersza wysokie księżycowe tło  
wprowadzisz w bezmiar dolin —  
Modlitwę nocnych cieni rozwieszisz jak węcierz<sup>1</sup>  
na słodkich oczach dziewann<sup>2</sup> i szumach topo-  
lich.

Ufałeś: trzepot ptaków rozsiejesz ziarnisty,  
rozległą piersią ujmiesz horyzonty, w których  
świat  
pływa mały jak z dzieciństwa okręci.

---

<sup>1</sup>węcierz — pułapka na ryby wykorzystywana do połowu w jeziorach i przy brzegach rzek. [przypis edytorski]

<sup>2</sup>dziewanna — lecznicza roślina o wysokiej łodydze i żółtych kwiatach. [przypis edytorski]

Klechda z omszałych lat  
— świty w klechdzie powiewały krwawe —  
do snu kołysała dzieci.

Taką klechdą przełamał się dzień  
walczącej  
Warszawy.

Wtedy —  
rozwiodły się nad miastem orna-  
menty łun  
na złotych kolcach wieżyc i bełkocie Wisły,  
muzyka — lecz nie nieba — krążyła jak sen  
dziś wiesz:  
to skowyt strzałów na brukach się wił,  
otaczał, chodził wokół jak zbłąkany zwierz.

A tobie — dni wczorajsze w oczach nie ostygły,  
ufałeś...

Księżyc sierpem zmrużone rzęsy kosił,  
wśród krzyży zwijał światła purpurową nitkę;  
żołnierze nieśli drżące, spokorniałe oczy

na sfruwającą powietrzem  
białą Nike<sup>3</sup>.

Falował spokój w ciepłej darni,  
kiedy młodzi plecami wsparci o wieczność  
odchodzili w głębokie posłania.  
Więc nakryły ich obłoki podobne kulistym mle-  
czom  
i wiatr, któremuś wierzył — składał pocałunki  
umarłym.

Nie wiedziałeś, że dłoń, którą uczyłeś śpiewać  
potrafi nienawidzić i pięścią grubieć pełną,  
gniewu unosić żagiew<sup>4</sup> —  
Ufałeś. Nie ukoił twoich ust śpiew drzewa  
i oczu blask nie zajął pod kopułą hełmu  
i serca nie nasycił krzyk wbity na bagnet.

Dzień rozbrój z woni siana. Sandały zielone  
niech zostawi przed progiem, na którym go  
czekasz —  
odejmij pustkę oczom, gdy w smutku zatoną

---

<sup>3</sup>*Nike* (mit. gr.) — bogini zwycięstwa. [przypis edytorski]

<sup>4</sup>*żagiew* — pochodnia, płonący kawał drewna. [przypis edytorski]

i nie daj mówić wiatrom o liliowych zmierz-  
chach.

Bo kłamią. Bo śpiewają gorejącą lawą,  
że znowu dłoń na niebo jak na strunę złożysz,  
muzykę podasz ustom —

Dzisiaj —

w piaskach cmentarzy  
powiedły echa strzałów,  
wiruje błękit niski jak wczoraj łaskawy,  
jak lustro.

Każ trawie, by milczała. Jej śpiew cię zadławi,  
spowije watą wzruszeń i ciśnię w niepamięć.  
Nim ockniesz się, już serce zagubisz w obrazie  
i dłonie w przerażeniu milcząco załamiesz.

Dzisiaj

inaczej ziemię witać!

Wierzyłeś: słowiczym pieniem wierszy popły-  
nie sława harda

i wszędzie w barwnych tęczach, obudzi się w mi-  
tach.

Nie tak.

Nazbyt duszno jest słowom na wargach  
ciosanym z łun i żalu o wadze kamienia —  
Myślałeś: będzie prościej.

A tu słowa, śpiewne słowa trzeba zamieniać,  
by godziły jak oszczep.

---

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3.

Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/gajcy-wczorajszemu>

Tekst opracowany na podstawie: Z rodu Anhellich. Liryka pokolenia wojennego, oprac. S. Stabro, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 1991.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez fundację Nowoczesna Polska. Utwór powstał w ramach "Planu współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2014 roku" realizowanego za pośrednictwem MSZ w roku 2014. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o "Planie współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2014 r."

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Katarzyna Dug, Paulina Choromańska, Wojciech Kotwica.

Okładka na podstawie: Nothing - Nic, Jarosław Poczarski@Flickr, CC BY 2.0

*Wesprzyj Wolne Lektury!*

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

TADEUSZ GAJCY *Wczorajszemu*

7

*Jak możesz pomóc?*

Przeznacz 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska,